

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 59/23

2023 m. balandžio 18 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-699/21 | *E. D. L. (Liga grindžiamas atsisakymo perduoti pagrindas)*

Europos arešto orderis: akivaizdus pavojus prašomo perduoti asmens sveikatai pateisina laikiną jo perdavimo sustabdymą ir įpareigoja vykdančiąją instituciją paprašyti išduodančiosios institucijos informacijos apie sąlygas, kuriomis ketinama vykdyti šio asmens baudžiamąjį persekiojimą ar laikyti jį suimtą

Jeigu sunkiai sergančiam asmeniui dėl perdavimo gali kilti pavojus patirti nežmonišką ar žeminamą elgesį ir šio pavojaus per protingą terminą negalima atmesti, vykdančioji institucija negali vykdyti arešto orderio

2019 m. rugsėjo 9 d. Zadaro municipalinis teismas (Kroatija) išdavė Italijoje gyvenančio E. D. L. Europos arešto orderį tam, kad Kroatijoje būtų vykdomas baudžiamasis persekiojimas.

Atlikus psichiatrinę ekspertizę, Milano apeliacinis teismas, kuris turi jurisdikciją vykdyti šį arešto orderį, konstatavo, kad yra psichozinis sutrikimas, dėl kurio reikia tęsti medikamentinį ir psichoterapinį gydymą, taip pat didelė savižudybės rizika įkalinimo atveju. Jis nusprendė, kad Europos arešto orderio vykdymas pertrauktų E. D. L. gydymą ir lemtų bendros jo sveikatos būklės pablogėjimą (kurio pasekmės galėtų būti itin sunkios) ar net realią savižudybės riziką. Be to, jis konstatavo, kad Italijos teisės nuostatose, kuriomis perkeltas Pagrindų sprendimas dėl Europos arešto orderio, nenumatyta, kad tokios rūšies sveikatos priežastys galėtų būti atsisakymo perduoti pagrindas. Todėl jis kreipėsi į Italijos Konstitucinį Teismą dėl šių nuostatų konstitucingumo.

Manydamas, kad byla susijusi ne tik su šių nuostatų atitiktimi Italijos Konstitucijai, bet ir Sąjungos teisės, kuri jomis įgyvendinta, aiškinimu, Italijos Konstitucinis Teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą. Kadangi atsisakymas perduoti asmenį lėtinės, galimai neapibrėžtos trukmės ligos atveju nenumatytas, Italijos Konstitucinis Teismas paprašė Teisingumo Teismo išaiškinti, kaip išvengti didelio pavojaus šio asmens sveikatai, nes ji perdavimo atveju gali reikšmingai pablogėti. Jis konkrečiai klausė, ar vykdančioji teisminė institucija turi prašyti išduodančiosios teisminės institucijos informacijos, kuri leistų atmesti tokį pavojų, ir ar ji turi atsisakyti perduoti, jeigu per protingą terminą negauna garantijų, reikalingų tokiam pavojui atmesti.

Šiandien priimtame sprendime **Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) priminė, kad Sąjungos teisėje tarpusavio pasitikėjimo ir tarpusavio pripažinimo principai turi esminę reikšmę, o antrasis iš šių principų yra teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose „kertinis akmuo“.**

Tai reiškia, kad vykdančiosios teisminės institucijos gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį tik remdamosi Pagrindų sprendime nustatytais pagrindais ir kad atsisakymas vykdyti yra nustatytas kaip išimtis, kuri turi būti aiškinama siaurai. Preziumuojama, kad sveikatos priežiūros ir gydymo paslaugos, kurios valstybėse narėse teikiamos dėl sunkių lėtinių ir galimai nepagydomų ligų, yra tinkamos. Vis dėlto tais atvejais, kai dėl objektyvių aplinkybių yra pagrįstų priežasčių manyti, kad perdavus asmenį akivaizdžiai gali kilti pavojus jo sveikatai,

vykdančioji teisminė institucija išimties tvarka gali laikinai sustabdyti šį perdavimą. Vykdančioji teisminė institucija šio pavojaus vertinimo diskrecija turi naudotis laikydamasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje numatyto nežmoniško ir žeminamo elgesio draudimo. Vis dėlto tam, kad draudimas apimtų tokį elgesį, elgesys turi pasiekti minimalią sunkumo ribą, kuri viršija neišvengiamą su kaliniu susijusių kančių lygį.

Taigi, kai vykdančioji teisminė institucija, atsižvelgdama į turimus objektyvius įrodymus, turi svarių ir pagrįstų priežasčių manyti, kad perdavus sunkiai sergantį asmenį kils realus pavojus, jog reikšmingai sumažės tikėtina jo gyvenimo trukmė arba greitai, reikšmingai ir nepataisomai pablogės jo sveikatos būklė, **ši institucija turi sustabdyti perdavimą.** Tokiu atveju siekdama užtikrinti veiksmingą bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose **ji turi paprašyti išduodančiosios teisminės institucijos pateikti visą informaciją apie sąlygas, kuriomis ketinama vykdyti prašomo perduoti asmens baudžiamąjį persekiojimą ar laikyti jį suimtą. Jeigu dėl išduodančiosios teisminės institucijos pateiktų garantijų minėtą pavojų galima atmesti, tuomet Europos arešto orderis turi būti vykdomas.**

Vis dėlto yra įmanoma, kad išimtinėmis aplinkybėmis, atsižvelgdama į išduodančiosios teisminės institucijos pateiktą informaciją, vykdančioji teisminė institucija padarys išvadą, kad perdavimo išduodančiajai valstybei narei atveju atitinkamam asmeniui kils realus pavojus patirti nežmonišką ir žeminamą elgesį ir šio pavojaus per protingą terminą negalima atmesti. Tokiu atveju **vykdančioji teisminė institucija turi atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį. Tačiau jeigu toks pavojus per protingą terminą gali būti atmestas, su išduodančiąja teismine institucija turi būti suderinta nauja perdavimo data.**

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo [tekstas](#) ir santrauka nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

